Írta: Fidel István
2012. december 23. vasárnap, 22:01 - Módosítás: 2016. december 25. vasárnap, 11:59

Egy kicsiny falu a Börzsöny közepén: SZÜLŐFALUM, PERŐCSÉNY- apró emlékeim a háborútól a hatvanas évekig.

6. A karácsony



Mikor az ember leírja azt, hogy karácsony, és egyszer-kétszer magában elolvassa, első nekifutásra úgy gondolná, erről aztán végképp nincs mit írni, hiszen ez annyira szép és mégis annyira természetes, hogy már a kétéves gyermekek is betéve tudják és várják az eljövetelét.

Talán az a legnagyobb baj ezzel az egykor még magasztos, annyira tisztelt ünneppel, hogy nemcsak a mai gyerekek, de sokszor a már *„mekiben kólás-pizzán”* felnevelkedett középkorúak sem nagyon tudják vagy nem is akarják tudni igazi értelmét.

És most nemcsak a naptári vagy egyházi értékrendjére gondolok, hanem arra a szeretetteljes ünnepélyességre, arra az egymáshoz fordulásra, amiben ma is el kellene tölteni ezeket a napokat. Legalább ezeket…

Arról meg beszélni sem szeretnék, hogy az emberek nagy százalékának karácsony előtt már hetekkel, hónapokkal korábban elege van az ünnepből, hiszen sokan azt sem tudják, mit vegyenek egymásnak meg a gyerekeknek, ami sokkal drágább, mint a szomszédé, és amit napokig mutogatni lehet akár az iskolában, akár bevásárláskor.

Mert hát máshol hol…?!

Templomba nem járnak, pedig ha valahol, hát ott lehetne mutogatni ám, ha mondjuk példának okáért a pap után egy-két perccel később vonulnánk be a templomba…

Tényleg, mit ne mondjak, nem volna érdemes legalább ezért megpróbálkozni a templomba járással?

És ha már ott van az ember, csak hallana valami elgondolkodtatót is…

Szóval akkoriban mi gyerekek, olyan jóérzéssel telítetten, annyira beleélve magunkat vártuk a karácsonyt, hogy már hetekkel előtte elkezdtük a kenyérszárítást, nehogy megpenészedjen, mikor a ki tudja hány éve féltve őrzött szaloncukorpapírba csomagoljuk, mert akkor egyszersmind vége a csomagolópapírnak! S bizony még a kenyér is akkora kincs volt, hogy vigyázni kellett arra, nehogy sokat pazaroljunk el a formára vágással!

Azután ezeket ügyesen becsomagoltuk, szép fehér - de akinek volt, piros!- cérnával a díszítéshez előkészítettük, s vagy a gyúrótáblán vagy már eleve valamiféle lapon szép, katonás sorokba raktuk, hogy amikor felaggatásra kerül a sor, minél könnyebb dolgunk legyen, mert ha véletlenül összegubancolódott egynéhány, hát bizony nem volt egyszerű megfegyelmezni őket…!



A szegény embernél logikusabb teremtménye nincs a Jóistennek. Akkoriban a gyúrótábla volt az egyetlen nagyobb méretű lapos eszköz, amit az égvilágon mindenre használtak, nemcsak tésztagyúrásra! Például, ha valamit osztályozás vagy szemrevételezés miatt láthatóan kellett kirakni vagy kiteregetni, vagy csak nagyon féltették, mint mi a „szaloncukrot”, természetes volt, hogy erre rakták ki, aztán innen könnyű volt felaggatni a fára, és egyúttal osztályozni is lehetett, hogy melyik kerüljön a fa első oldalára, melyik a hátsó ficakba!

Persze csak ha a gyúrótáblán maradhatott addig… Mert ha másra kellett, hát kénytelen-kelletlen, de átraktuk a szaloncukrot valami más lapos alkalmatosságra, amin kihúzhatta szentestéig.

Akkor még az egyszerű háztartásokban nem voltak bővében a „lapos eszközöknek", például műanyagok szinte alig voltak, farostlemez vagy hasonló meg egyáltalán nem, vagy ha igen, akkor az olyan drága volt, hogy szegényebb családok nem tudták volna megvenni.

Lehetett volna mondjuk hullámkarton, de akkor még nem csomagoltak szinte semmit ilyesmibe, tehát az sem nagyon volt. Ha valakinek mégis került valahonnan egy-egy darab, hát jobban vigyázott rá, minthogy ilyen veszélyes tevékenységhez odaadta volna, hiszen bármikor behajolhatott, vagy *ne adj Isten* még be is szakadhatott a széle… Így aztán akinek volt, az betette a komódfiókba, mert azon *„más volt még a fehérnemű tapintása is".* No meg, ha a szélét két rétegbe hajtották, „*abszolút biztonságos"* helye volt annak a közé dugdosott kevéske papírpénzecskének, amit olyan váratlan kiadásokra kellett félredugdosni, mint orvos, temetés, vagy kilátásban lévő lakodalom. Az már más dolog, hogy szinte sosem érte meg a kitűzött célt, de ha kifogyott és valami megint állt a házhoz, hát kezdődött a dugdosás elölről…

Mint az idő tájt mindennek, természetesen a már jó néhányszor használt szaloncukorpapír kisimításának is megvolt a maga bevált, begyakorlott módszere, amit minden gyerek úgy tudott, mint az egyszeregyet! Bocsánat, annál azért sokkal jobban…

Szóval a sztaniollal csakis felfelé a térdünk olyan részére kellett fektetni, ahol nem volt folt, nehogy a varrás kiszakítsa ezt a kényes, csillogóan fénylő lemezt; vagy ha mégis volt egy foltocska - általában volt…-, feljebb húztuk a nadrágot egy pindurkát, s valahol mindig akadt egy szaloncukor-papírnyi sima rész, ahol a hüvelykkörmünk hátuljával csodákat tudtunk művelni.

Persze, mint mindenhol, ahol ilyen fontos munkát végeznek, akadt azért néha itt is selejt. A sztaniollemez esetleg a saját útját akarta járni, vagy a többéves simítgatás hatására, de bizony olykor szét-szétszakadt…

De mint mindennek az égvilágon, ennek is megvolt a maga továbbhasznosítása, hiszen nem kellett hozzá csak egy dió, amibe előbb egy meghajlított drótot szúrtunk, aztán leheletfinom mozdulatokkal - nehogy tovább szakadjon…- rásimogattuk a fóliát, s máris kész volt a gyönyörű csillogó-villogó díszecske.

Fontos szempont, hogy az én gyermekkoromban még nem árultak karácsonyfának való fenyőt Perőcsényben. Ez talán annak is köszönhető, hogy az embereknek csakúgy, mint nagyon sok másra, egyszerűen nem is lett volna rá pénze. Másrészt meg az egész falu olyan közel volt az erdőhöz, hogy a szegénység miatt már amúgy is megsanyargatott nép egyszerűen kiment az erdőre, és ki- ki hogyan, de szerzett magának egyet…

Illetve hát, az ötvenes években ezt már hatóságilag betiltották, így ha valaki be akarta tartani a szabályokat és félt is a puskás emberektől, akkor néhány forintért válthatott egy két méter alatti fenyőfa kivágására szóló jegyet, amivel aztán a fél falu hazavitte a maga karácsonyfáját…

Akiknek viszont nem volt ilyen *„jegyes”* ismerőse vagy túlontúl közel lakott az erdőhöz, pláne ha ilyen talpraesett, fürge és erőteljes legény fia volt, mint jómagam is, azoknál a gyerekeket küldték karácsonyfáért. Ennek a legfőbb előnye az volt, ha el is kaptak az erdészek, velünk, gyerekekkel sokkal- sokkal elnézőbbek voltak…

Na de minket sem volt ám olyan könnyű elkapni, mert nekünk szinte az erdő volt a játszóterünk, és annyira ismertük az erdő minden zegét-zugát, hogy amikor szorult a hurok, mindent eldobálva úgy elfutottunk, mint az őzgidák, amikor tenyérrel rácsaptunk a fa oldalára…

Írta: Fidel István
2012. december 23. vasárnap, 22:01 - Módosítás: 2016. december 25. vasárnap, 11:59

